

ZATERDAG
19 SEPTEMBER
2020

OUDE KERK
HELVOIRT
19.00 UUR

OPEN KERK
VOORAF

HELVOIRT
Instrumentaal
Divers

VIJFENTWINTIGSTE ZONDAG
DOOR HET JAAR

*Zo zullen de laatsten eersten en de eersten
laatst zijn. (Matteüs 20)*

Komende vieringen Open Kerk Helvoirt

Zaterdag	3 oktober	19.00 uur
Zaterdag	17 oktober	19.00 uur
Zaterdag	31 oktober	19.00 uur

Voor wie de vieringen van Open Kerk wil blijven
mogelijk maken: *NL 80 INGB0006232091*
t.n.v. Open Kerk Helvoirt.

Er gelden momenteel strikte regels waarmee het coronavirus bestreden wordt: slechts een bepaald aantal mensen bij openbare bijeenkomsten; gemeenschapszang niet toegestaan; ook vrij bewegen en iemand anders naderen, bijvoorbeeld, om deel te nemen aan het delen van Brood en Beker, is niet mogelijk. Open Kerk ziet tot nu toe geen mogelijkheid in de vieringen haar koren in te zetten. Wanneer dit wel weer kan, is nog een vraagteken. We mogen ons voorlopig gelukkig prijzen dat de zang mechanisch verzorgd wordt door enkele vrijwilligers en dat organist en andere instrumentalisten bereid zijn om zo nu en dan stemmige muziek live te laten klinken. Veel devotie in deze viering van woord en gebed.

OPEN KERK

HELVOIRT

INTREDELIED

tekst Huub Oosterhuis

Zolang er mensen zijn op aarde
zolang de aarde vruchten geeft,
zolang zijt Gij ons aller Vader;
wij danken U voor al wat leeft.

Zolang de mensen woorden spreken
zolang wij voor elkaar bestaan,
zolang zult Gij ons niet ontbreken;
wij danken U in Jezus' naam.

Gij voedt de vogels in de bomen
Gij kleedt de bloemen in het veld;
o Heer, Gij zijt mijn onderkomen
en al mijn dagen zijn geteld.

BEGROETING

Grote Kerk Zwolle

Om de stilte om mij heen te hebben,
alle spanning te laten wegebben,
ga ik graag met zachte schreden
dit centrum van stilte binnen.

Om even stil te zijn en ingetogen,
mezelf te zijn en flauw gebogen
te lispelen een oprecht gebed,
daarvoor heb ik me neergezet;

om even niets te hoeven horen
maar rustig kijkend naar voren
te denken aan wat ik heb gedaan;
alleen al daarom wilde ik gaan.

LIED

Gij zijt ons licht, ons eeuwig leven,
Gij redt de wereld van de dood;
Gij hebt uw zoon aan ons gegeven:
zijn lichaam is het levend brood.

Daarom moet alles U aanbidden,
Uw liefde heeft het voortgebracht.
Vader, Gijzelf zijt in ons midden;
O Heer, wij zijn van uw geslacht.

WAT EEN GLIMP DOET

Nelson Mandela schrijft in zijn autobiografie *De lange weg naar de vrijheid*: 'Zelfs in de meest uitzichtloze tijden in de gevangenis, wanneer ze mijn kameraden en mij tot het uiterste dreven, zag ik soms een menselijke glimp in een bewaker; misschien maar een seconde lang, maar 't was voldoende om me gerust te stellen, zodat ik weer verder kon ... Tijdens die lange eenzame jaren veranderde de honger naar vrijheid voor mijn éigen volk in honger naar vrijheid voor álle mensen, wit en zwart. Toen ik de gevangenis uitliep was 't mijn taak onderdrukte én onderdrukker te bevrijden.

SCHULD BEKENNEN

L. Waak over je gevoelens ...
't worden je gedachten. -
Waak over je gedachten ...
't worden je woorden.

Waak over je woorden ...
't worden je daden. -
Waak over je daden ...
't wordt gewoonte.

Waak over je gewoonten ...
't wordt je geweten. -
Waak over je geweten ...
't wordt je hart en ziel.

G. Dat fouten en falen
ons vergeven worden.

BEZINNING

Lied en woord

K. Gij die ons kent en roept ons bij name
adem van leven, herder van mensen,
zult Gij ons vinden, hoelang verdragen ?

L. *Wied je eigen tuintje, hou je erf schoon –
maar kijk ook eens over de heg heen.*

K. Waartoe bestaan als Gij zoudt ontbreken,
als wij vergeten de hand die ons maakte,
als wij vervreemden, ver van U raken.

J. *Besteed zorg aan jezelf en geef om je vege lijf,
maar laat hart en ziel niet verkommeren.*

K. Blijf in ons roepen tot wij U horen,
tot wij van U zijn, Gij onze vrede;
tot wij U dromen, lied van ons leven.

J. *Laat onderdaan of overheid
niet uitmaken wat er gebeurt,
maar sla zelf de hand aan de ploeg.*

K. Wie zou U ooit van mensen weerhouden ?
Geen dan Gijzelf hebt ons levend gemaakt;
wie dan Gijzelf zal mensen behouden ?

GEBED

naar Eugen Drewermann

1. Mijn oog licht op, wanneer ik U zie en
wordt troebel als ik van U weg raak.

Zonder U verduistert de zon;
zonder U verbleken de sterren.
Zonder U vervreemden we
van onszelf en van elkaar.

Want diep in me vind ik U, word ik
met hart en ziel het leven gewaar;
proef ik wat waarachtig is, liefde
als een vuur; en zin en zicht.

Kom mij in stilte en rust tegemoet,
overstem alle gedonder en geschreeuw.

Amen.

LIED

Zou ik zeggen:

ik wil uw naam niet langer horen,
Gij bestaat voor mij niet meer -
zou ik zuchten: ik geef het op;
er is geen hoop,
geen doorkijk door de dood –

dan zou ik losgeslagen en in ademnood
mijn dagen zielloos slijten, dan zou ik
bang en beducht mijn wegen gaan.

Want wie ben ik als niet in U geborgen,
wat is leven, als niet met U,
met U, mijn God, mijn hele leven. Amen.

EERSTE LEZING

Jesaja 55

Zoek God; Hij is te vinden. Roep Hem; Hij is nabij. De onrechtvaardigen moeten van richting, de kwaadwilligen van gedachten veranderen. Zij moeten terugkeren naar God de Heer, die barmhartig is, steeds vergevengezind. Besef wel, zegt Hij, dat jullie gedachten niet de mijne zijn; mijn wegen, niet de uwe. Zo hoog als de hemel de aarde te boven gaat, zo hoog gaan zijn gedachten uw gedachten te boven. zó heeft God de Heer zich laten kennen.

LIED

- G. Zijt Gij mij God een herder
als de morgen mij in leven roept,
als de avond mij de nacht in leidt ?
- K. Loop ik langs groene velden, hoor ik
het zachte water – komt mijn hart tot rust,
hier ben ik thuis. Deze dagen leef ik
als gegeven door wie zo groot, zo goed.
- G. Zijt Gij mij God een herder
als de morgen mij in leven roept,
als de avond mij de nacht in leidt ?
- K. Ontmoet ik tegenslagen en val ik
in de diepte - altijd voel ik kracht
weer op te staan. Deze dagen weet ik me
gedragen door wie zo groot, zo goed.
- G. Zijt Gij mij God een herder
Als de morgen mij in leven roept,
Als de avond mij de nacht in leidt ?

HET EVANGELIE

Matteüs 20

Jezus vertelde zijn volgelingen eens de volgende gelijkenis.

Het is met het rijk der hemelen als met een landeigenaar die er 's morgens vroeg op uit ging om arbeiders te huren voor zijn wijngaard. Hij kwam met hen 'één denarie per dag' overeen en stuurde hen naar zijn landgoed. Rond het derde uur ging hij er opnieuw op uit en zag er weer werkloos op de markt staan. Hij zei hen: Ga ook naar mijn wijngaard en ik zal je uitbetalen wat billijk is. En ze gingen. Rond het zesde en negende uur ging hij

andermaal op zoek en deed weer precies zo. Rond het elfde uur ging hij er nogmaals op uit en trof weer werklozen aan. Hij zei tegen hen: 'Wat sta je hier de hele dag te niksnutten?' Ze repliceerden: 'Niemand heeft ons gehoord.' Hierop zei de landheer: 'Ga alsnog naar mijn wijngaard.'

Tegen het vallen van de avond zei de grondeigenaar tegen zijn rentmeester: 'Roep het werkvolk en betaal hen uit; te beginnen met de laatsten en zo tot de eersten.' Het werkvolk van het elfde uur kreeg 'n denarie de man; dus dacht het werkvolk van het eerste uur méér te krijgen, maar ze kregen ieder de overeengekomen denarie. Ze namen die wel aan, maar begonnen tegen de landheer te morren: 'Deze hier zijn 't laatst gekomen, hebben slechts één uur gewerkt en u stelt ze gelijk aan ons die de last van de dag en de brandende hitte hebben verdragen.'

De landeigenaar diende één van hen van antwoord; 'Vriend, ik doe je toch geen onrecht ! Je bent met mij één denarie overeengekomen. Neem dan wat je toekomt en maak dat je wegkomt. Ik wil die het laatst gekomen zijn, evenveel geven als u. Mag ik soms met het mijne niet doen wat ik wil of bent u gepikeerd omdat ik goed ben ? Zo zullen de laatsten eersten en de eersten laatsten zijn.'

LIED

Heer, hoor ons bidden aan,
de vragen van ons hart.
Wil onze pijn verstaan
in't donker van de nacht.
Reik ons uw licht weer aan
in liefde en geloof.
Kom, wakker in ons aan
de kleine vlam van hoop.

BELIJDENIS VAN HOOP

Zoals zo goed als iedereen,
hoop ik van ganser harte,

dat de vaste grond
onder mijn voeten
niet verpulvert of breekt –

dat de weg,
'n leven lang gegaan,
niet doodloopt –

dat Gods hemel,
waarnaar we uitzien,
niet betreft en zich sluit –

dat de profeet,
die ons bezielt, niet
overstemd, monddood raakt –

dat het visioen,
dat ons uitdaagt, niet verbleekt,
maar lichtend in beeld blijft -

dat de hoop, die we koesteren,
niet verflauwt, wordt ingeruild.

LIED

Heer, hoor ons bidden aan
in hoop en vrees bijeen.
Eén is ons voorgedaan
dwars door het donker heen.
Wie in zijn spoor geleefd
de mensen goed gedaan
soms pijn geleden heeft,
zal uit de dood opstaan.

OVERWEGING

*Zou het coronavirus een beter mens van me maken ?
Hier heb ik stiekem op gehoopt: meer tijd om diep te
gaan, spiritueler te worden; het gewicht van leven en
sterven voelen, er echt zijn voor de ander ... maar ik
ben vooral bezig met de vraag, of we nog ergens een
leuke vakantie kunnen boeken ... een versmalling
van blik en bestaan. - Alle leed in de wereld wordt
verdrongen door onze eigen lokale strijd tegen het
virus. Andere problemen staan nauwelijks op onze
radar. Dat de hongersnood in Afrika zich ontwikkelt
tot de grootste humanitaire ramp sinds de Tweede
Wereldoorlog, krijgt amper aandacht.*

(James Kennedy, historicus G.U. Amsterdam 2020)

Er zijn theoriën die zeggen dat het leven zich heel geleidelijk ontwikkelt en wel via crisismomenten. Het lijkt erop dat dit gegeven mensen inspireert om in crisistijd – van welk soort of gehalte ook – zich kritisch te buigen over het verleden en zich af te vragen wat er in de toekomst zeker anders moet. Gewoonlijk is dat nieuwe zaad voor een gloednieuw initiatief al door enkele profetische denkers en

fijngevoelige dichters genoemd en al door hen uitgestrooid. Zo rapporteerde de christenhumanist Romano Guardini (1885-1968) al midden vorige eeuw, dat de westerse mens Gods naam vergeten is en daarmee tegelijk voor zichzelf een vraagteken is geworden; hij weet niet meer wie hij is en van waar, waarom en waartoe hij er is.

Rond diezelfde tijd, driekwart eeuw geleden, maar in heel andere omstandigheden betuigde Etty Hillesum (1914-1943) haar medeleven met de moderne mens. In haar ogen en naar haar ervaring waren velen van hen – hoe knap, vaardig en kundig ook - ‘verminkt’, slechts ten dele uitgegroeid, en maar half mens geworden omdat in de moderne tijd de materie, het uiterlijke, rationele en het ‘ik’ sterk de overhand hebben en het aangeboren spirituele, het meegekregen innerlijk en het ‘wij’ uit het zicht verdwijnen.

Ook een artistiek begaafd politicus zoals Vaclav Havel (1936-2011), die wereldgeschiedenis geschreven heeft, getuigde tegen het einde van de vorige eeuw niet zonder erg, ‘*dat de sleutel voor ‘n hechte menselijke samenleving en voor een leven dat geen hel op aarde wordt, ligt in het respect voor wat ons oneindig overstijgt, voor wat ik ‘t wonder van ‘t Zijn noem.*’ Ook de bescheiden, maar gewetensvolle vroegere Nederlandse ambassadeur in Madrid, Edy Korthals-Altes (*1924), draaide er iets later geen doekjes om: ‘*Onze wereld heeft kennis en kunde tot koning gekroond en getracht om het zonder religie te stellen. Dit heeft grote zegenin-gen gebracht en ons verlost van de bevoogding door de kerken. Maar tegelijk zijn wij onze oriëntatie kwijt, zijn we ontheemden geworden op ‘n verdwaald planeetje in ‘n leeg heelal.*’

Ernst Jansz (*1948), inmiddels tweeënzeventig, natuurwetenschapper van professie en ex-lid van de populaire band *Doe maar*, haalde deze dagen de krant weer met de uitspraak, dat zijn leven sterk veranderd is maar dat hij nog steeds overtuigd is van wat hij jaren geleden zei en bij ‘t begin van deze eeuw og als zijn levensvisie belijdt: ‘*Ik voel me deel van een groter geheel, iets wat in ons omgaat en tegelijk boven ons uitstijgt ... Ik zou willen dat mensen hier meer voor open stonden, want ik denk wel eens, dat daarin de redding van onze wereld kan liggen.*’ (2005)

Het heeft er alle schijn van dat deze gedachten van enkelen uit het verleden nu en in de nabije toekomst gaan opbloeien, zodat het ons ook duidelijker wordt

waar 't heen moet met de godsdiensten en kerkgemeenschappen.

Kort instrumentaal

God, ik zou mijn blik willen reinigen en uw ogen lenen. Dan zou ik heelal, mensheid en geschiedenis zien zoals Gij die ziet: Uw grote lichaam, geboren onder bezieling van de Geest. Ik zou zien dat zowel vandaag als gisteren, zelfs het kleinste tot in detail daar deel aan heeft. Ik zou begrijpen dat alles samenhangt en dat niets profaan is: de dingen niet, de mensen niet, wat gebeurt niet. Maar dat alles vanaf zijn oorsprong door God is geheiligd en dat alles mede geheiligd moet worden door de goddelijke mens.

Het kritische boekje *Eerlijk voor God* van de anglikaanse bisschop John Robinson, - liederen zoals 'Pourquoi Tu fis la nuit si lonque?' van Aimé Duval en de boven aangehaalde visie van Michel Quoist, verwóórd in zijn *Zonder Wierook* van 1956, geven weer wat er in het religieuze veld, gedomineerd door de kerken, al tijden lang wroette; mede door de invloed van de Evolutietheorie, - door hogerhand misprezen en bestreden, maar door de mensen van alledag aanvoeld en erkend. Volgens deze Evolutieleer is het ene schepsel uit het andere ontstaan door een eigen scheppingsenergie, zodat al wat bestaat en al wie zijn als door een band van bloedverwantschap met elkaar verbonden zijn; ondeelbaar één en niet te scheiden in sacraal en profaan of gewijd en niet-gewijd. Deze door de mensen inmiddels breed aanvoelde religieuze overtuiging leidt vanzelf tot de overtuiging dat elke mens - man of vrouw - geroepen is het leven te heiligen en te zegenen; en dat dit geen privilege van enkele uitverkorenen is. Vandaar het klemmend verzoek aan de overheid deze overtuiging te erkennen en in 't dagelijks leven vorm te geven. Wellicht dat de ervaringen met de zorg, de verwachte geestelijke bijstand bij ziekte en nood en het tijdrovende voorbereiden en leiden van afscheidsvieringen voor de overheid de beslissende stimulans worden om een nieuwe tijd van religieus leven te gaan verkondigen en vorm te geven. 'Alles is vanaf zijn oorsprong geheiligd en moet door de goddelijke mens mede geheiligd worden.'

ONDERBREKING

Instrumentaal

GEDACHTENIS.

Kol nidre

Het leven is om-niet gegeven;
we maken het mee, mogen het beleven, -
De lucht is om-niet gegeven;
we ademen in en uit, raken beziel. -
We delen met elkaar ons kwetsbaar bestaan en
doen wat te doen staat tot alles voldragen is.

Bid voor die ziek zijn, tobben, in 't ongewisse
verkeren en denk dankbaar aan die bij hen waken.
Gedenk hen die brood en beker dagelijks met ons
deelden en ons zijn ontvallen.
Vandaag noemen we op zijn sterfdag, vijf jaar
terug, Lambert van Gulik.
Gedenk de velen die in deze tijd getroffen worden
door het venijnig virus; - die vergeten en alleen
gelaten heengaan; - door geweld of ongeluk
omkomen; - vermist zijn en meer niet teruggezien;
- van honger en dorst bezwijken; - zichzelf,
waarom toch?, het leven benemen.
Er zij licht, vrede, rust.

JEZUS VAN NAZARET EN WIJ Lied en woord

- K. Soms wanneer ik zie wat er buiten gebeurt,
wanneer ik hoor wat er klinkt in de natuur
dan is 't of ik méér zie dan bomen en bloemen,
méér dan een vogel en de wind, dan is 't alsof
Gij, God, ons groet van nabij.
- L. Soms wanneer ik loop met 'n hoofd vol
beslommeringen, 'n schoot zorgen en benen
zwaar; - soms wanneer ik zie dat niets
gespaard of ontzien wordt; hoe al het
wuiwende groen dor en uitgeleefd verwaait
naar nergens.
- Soms wanneer ik hoor
hoe 't mensen vergaat, hoe de een
met alles, de ander met niets wordt gezegend;
hoe wie goed doen, pijn moeten lijden en
hoe het kwaad de wind meeheeft ...
- K. Soms wanneer ik treur over hem en over haar,
wanneer ik huil om hier en om daar, dan is 't
alsof ik treur om méér dan n mens, méér dan
mijn pijn; dan is 't alsof ik hunker naar heel
zijn bij U.

L. Soms wanneer ik denk dat recht niet te halen, trouw niet te harden, liefde niet te doen is – soms wanneer de dood zich hard laat gelden en iedereen van onmacht stil blijft en zwijgt, - dan roept alles in me om Hem, de man van Nazaret, U een zoon geworden, ons een broer gebleven.

K. Soms wanneer ik hoor hoe mensen goed doen, hoe zieken troosten, waarop stervenden hopen, dan is 't alsof Gij God ons rakelings nabij bent. Zegen ons met een heilig geloof en dit volste vertrouwen. Amen.

L. Hij deed wat hij kon voor misnoemde zieken, voor lammen, blinden, doven; voor mensen niet in tel, gemeden, overschreeuwd; - hij hoorde en zag de Vader in vrije vogels, fleurige bloemen; de hemel in kinderoogen; --

met de dood voor ogen heeft Hij zijn volle vertrouwen in het leven uitgesproken, zich in het gebroken en gedeelde brood één betuigd met allen, hen zijn levensbeker overgedragen om een nieuw begin te maken tegen dood en alles in –

Hij heeft geleefd alsof het kwaad een boze droom en goed doen regel is.

Om in pijn líéfdé en in vreugde genáde te zoeken en te zien, leerde Hij ons te bidden:

G. Onze Vader, die in de hemel zijt, uw naam worde geheiligd, uw rijk kome, uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood en vergeef ons onze schuld zoals ook wij aan anderen hun schuld vergeven en leid ons niet in bekoring, maar verlos ons van het kwade.
Amen.

GEBEDEN

K. *Het zijn de woorden niet waaraan je hecht, de dingen die de mensen zeggen. Maar wat door niemand uit te leggen, zacht hoorbaar blijft als alles is gezegd.*

L. Dat de kerken in de gang van de tijd de blijde boodschap van hoop voorleven en diep vertrouwen wekken dat niet door crisis, kreet of leuze wordt ondermijnd.

K. *Het zijn de woorden niet waaraan je hecht, de dingen die de mensen zeggen. Maar wat door niemand uit te leggen, zacht hoorbaar blijft als alles is gezegd.*

L. Dat de kerken geen abrakadabra spreken, niet aanhoudend woorden van 'toen' bezigen en de boodschap van hoop verflauwen tot een alledaagse, futloze plichtpleging.

K. *Het zijn de woorden niet waaraan je hecht, de dingen die de mensen zeggen. Maar wat door niemand uit te leggen, zacht hoorbaar blijft als alles is gezegd.*

L. Dat de kerken niet huiveren voor wat nieuw is en wellicht nog niet geheel uitgegroeid; niet terugschrikken voor probéren; naast belegen wijsheid ook jeugdig élan uitstralen.

K. *Het zijn de woorden niet waaraan je hecht, de dingen die de mensen zeggen. Maar wat door niemand uit te leggen, zacht hoorbaar blijft als alles is gezegd.*

ZEGENWENS

L. Te beginnen met de laatste rij verlaten we de kerk en nemen mee wat ons in 't hart geraakt heeft en goed gedaan.
Graag, als het kan, een gift voor Open Kerk in het mandje achter in de kerk.

L. En ga dan heen, hoopvol en bemoedigd in Gods naam, Vader Zoon en Heilige Geest.

G. Amen Instrumentale muziek

Deze viering is door vaste medewerkers van Open Kerk Helvoirt en door meerdere vrijwilligers en adviseurs samengesteld uit veelal eigen en soms andermans liedmateriaal en teksten. Hartelijk dank !